

Trisdešimtieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2018 m. balandžio 6 d.

Nr. 13 (1275)

Vilniečiai paminėjo 1949 metų trėmimą

Vilniaus Šv. apaštalu Pilypo ir Jokūbo bažnyčios varpai kovo 27-osios vidurdienį sukvietė buvusius politinius kalinius, tremtinius ir jų artimuosius į šv. Mišias. Jas aukoje Lietuvoje savo gražiais pamokslais žinomaskunigas dominikonų vienuolis br. Pijus Eglinas OP pažymėjo, kad jau 69 metai prabėgo nuo tų kovo 25–29 dienų, kai sovietų okupantai amžiams paženklinė dešimtis tūkstančių mūsų tautos dukterių ir sūnų, „padovanodami“ Golgotos dienas, naktis ir ilgus metus be Tėvynės, taip pat ir šv. Velykas atšiauriose ir sunkiai išgyvenamose Sibiro platybėse.

Aukų gatvėje, prie paminklo sovietinės okupacijos aukoms, apjuosto tautinėmis spalvomis, papuošto uždegta žvakelių liepsnelėmis, įvyko minėjimas, kuri pradėjo LPKTS Vilniaus skyriaus tarybos pirmininkas dr. Petras Gvazdauskas, primindamas susirinkusiems dalyviams, kokią neatlyginamą žalą ir neuzmirštamas kančias patyrė Lietuva.

Skaitytojams priminsiu (naudodama Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis), kad 1949 metų kovo 25–30 dienomis ir balandžio mėnesį buvo įvykdyti Baltijos šalių gyventojų masiniai trėmimai, kuriems okupantams suteikė keistą lietuvio ausių kodinį rusišką pavadinimą „Prīboj“ („Bangų mūša“). Vienos didžiausios pokario metais Baltijos šalyse vykdytos sovietinio genocido akcijos metu į tolimus, atšiauraus klimato Sovietų sąjungos regionus: Krasnojarsko kraštą, Novosibirsko, Tomsko, Omsko, Irkutsko ir Amūro sritis, buvo ištremta apie 95 tūkstančiai žmonių (apie 32 tūkstančiai iš Lietuvos, 42 tūkstančiai iš Latvijos, 21 tūkstantis iš Estijos).

Buvęs tremtinys, Laisvės kovų komisijos pirmininkas Juozas Olekas Sei-

mo vardu tarė užuojaus žodžius, jis ir kiti minėjimo dalyviai – buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, jų artimieji, vilniečiai padėjo prie paminklo gedulo gėlių puokštės.

Pasibaigus minėjimui, jo dalyviai buvo pakviesti į Genocido aukų muziejaus konferencijų salę, kur LPKTS Vilniaus skyrius kartu su LGGRTC surėngė skyriaus narės tremtinės Marijos Pudlauskienės (Makuskaitės) 90 metų jubiliejaus iškilmes.

Muziejaus istorijos skyriaus specialistai šia proga gausiai susirinkusiems likimo broliams ir sesėms pademonstravo ekrane Marijos gyvenimo kelią, ypač paryškindami jos paliudijimus LGGRTC dėl Prisikėlimo apygardos vado, 1949 metų vasario 16-osios Deklaracijos signataro Leonardo Grigonių-Užpalio, dėl savo ir sesers, politinės kalinės Janinos Sedleckienės gausaus asmeninio foto archyvo ir rankdarbių, daiktų iš tremties neatlygintino perdavimo LGGRTC.

Manau, bus įdomu sužinoti, kokiu netikėtu faktu iš Marijos gyvenimo savo sveikinimo kalboje Genocido aukų muziejaus vadovas Eugenijus Peikštėnis nustebino susirinkusius. Tarp eksponatų, perduotų muziejui, buvo ir kelę kilogramų svėrės parsiwežtas iš Sibiro akmuo, kurį Marija rado dirbdama kartu su geologais. Pastaraisiais metais šio akmens nuotraukos buvo išsiuostos į Krasnojarsko kraštotoyros muziejų, paklausiant, kas tai per daiktas. Paaiškėjo, kad tas akmuo yra labai vertingas radinys – akmens amžiaus (per 5 tūkstančių metų senumo) žmogaus įrankis kaplys. Jaunatviškumo nestokojanti Marija pajuokavo, kad šis akmuo – tai atlygis jai už sunkų darbą ir prarastą sveikatą Sibire.

Memorialinio departamento direktorė Gintarė Jakubonienė perskaitė įteikė LGGRTC generalinės direktorių Teresės Birutės Burauskaitės padėką. Genocido aukų muziejaus vokalinis duetas Ramunė Draučiūnaitė ir Gerda Urbanienė kartu su susirinkusiais jubiliatei padovanovojo tremčių ir lietuvių liaudies dainų pynę.

LPKTS Vilniaus skyriaus vadovai Petras Musteikis ir Petras Gvazdauskas pasveikino, užrišo tautinę jubiliejinę juostą, įteikė skyriaus padėką už ilgametę veiklą ir reikšmingus darbus, o LPKTS pirmininko pavaduotojas Gediminas Uogintas apdovanojo Mariją Pudlauskienę LPKTS antrojo laipsnio žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“.

Tokie renginiai mus, tremtinius, būvusius politinius kalinius ir jų artimuosius, ipareigoja nuolat priminti mūsų bendruomenei ir valdžios institucijoms mūsų kartai teksią labai svarbią misiją – atkurti okupacijų istorinę tiesą, įamžinti žuvusių laisvės kovotojų ir tremtinių atminimą, skelbtai ir perduoti žinias apie okupantų padarytus nusikaltimus ir apie Lietuvos pasipriešinimo istoriją jaunajai kartai, ypač pasitelkiant ir gyvujų atmintį.

Norime padėkoti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui už ilgametį ir glaudų bendradarbiavimą su LPKTS Vilniaus skyriumi.

Edvardas STRONČIKAS

P. Musteikis ir P. Gvazdauskas įteikia apdovanojimą Marijai Pudlauskienei

Dėmesio!

Balandžio 7 d. (šeštadienį) Kauno įgulos karininkų ramovėje (A. Mickevičiaus g. 19, Kaune) įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos XXV ataskaitinis rinkiminis suvažiavimas.

Darbotvarkė:

9–10.30 val. delegatų registracija.

10.30 val. suvažiavimo pradžia.

10.55 val. suvažiavimo svečių pristatymas, svečių pasisakymai.

11.15 val. LPKTS pirmininko pranešimas.

11.30 val. LPKTS valdybos veiklos ataskaita. LPKTS metinė finansinė ataskaita, Revizijos komisijos ataskaita, Etikos ir procedūrų komisijos ataskaita, pasisakymai dėl ataskaitų, LPKTS suvažiavimo nutarimų (Nr. 1, 2, 3) dėl ataskaitų tvirtinimas.

12.10 val. LPKTS valdymo organų rinkimai: LPKTS pirmininko rinkimai, kandidatų prisistatymas; LPKTS valdybos narių rinkimai, Revizijos komisijos narių rinkimai, Procedūrų ir etikos komisijos narių rinkimai.

12.25–13 val. pietų pertrauka (slaptas balsavimas).

13 val. muzikinė valandėlė.

13.30 val. diskusija, žinios iš filialų.

14 val. pareiškimai, rezoliucijos.

14.30 val. balsų skaičiavimo komisijos protokolų paskelbimas, LPKTS tarybos narių tvirtinimas (sąrašas reitinguotas tarybos posėdyje 2018.03.03).

14.45 val. naujai išrinkto LPKTS pirmininko kalba, LPKTS pirmininko pavaduotojų tvirtinimas.

15 val. vėliau išnešimas.
Gerbiami filialų pirmininkai, atvykdami į suvažiavimą nepamirškite atsivežti filialų vėliavą.

Gediminas Uogintas, Juozas Olekas ir Petras Musteikis 1949-ųjų trėmimo minėjime

LPKTS valdybos posėdyje

Kovo 23 dieną LPKTS buveinėje įvyko paskutinis 2016–2018 metų kadencijos Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos valdybos posėdis.

Aktualius LPKTS klausimus apžvelgė LPKTS pirmininkas dr. Gvidas Rutkauskas. Nutarta kreiptis į LR Vyriausybę, Seimą, Švietimo ir mokslo ministeriją, išreiškiant nepritarimą ketinimams panaikinti keturis lituanistinius valstybės mokslo institutus – Lietuvos istorijos, Lietuvių kalbos, Lietuvių literatūros ir tautosakos, Lietuvos

kultūros tyrimų, bei Lietuvos gyventojo genocido ir rezistencijos tyrimo centrą, juos sujungiant į vieną. LPKTS nuomone, LGGRTC turi išlikti atskiru centru.

Informaciją apie valdybos darbą pristatė valdybos pirmininkė Rasa Dubaitė-Bumbulienė. Po gauto rašto iš Kėdainių rajono savivaldybės dėl neprižiūrimo pastato, kurio dalis nuosavybės teise priklauso LPKTS, nutarta ateityje sutvarkyti visų LPKTS filialų nekilnoamojo turto klausimus. Aptartas pasiruošimas saskrydžiu „Su Lietuva

sirdy“ (parodos, jaunimo įtraukimas ir kt.) ir LPKTS 30-mečiui (leidiniai ir kt.). Valdybos pirmininkė informavo, jog iš Kauno miesto savivaldybės, dalyvaujančiame projekte „Kauno akcentai“, gauta 41 950,70 euro parama Partizanų alėjai. Projektas parengtas tėstant architekto Jono Anuškevičiaus viziją, sukurtą 2010 metais pastatytam paminklui „Žuvusių už Lietuvos Laisvę Motinoms“. Gautos sumos nepakaks, todėl LPKTS valdyba nutarė ieškoti rémėjų ir rinkti aukotojų paramą, tad malonai kviečia-

me prisidėti (plačiau skaitykite 8 psl.).

Ruošantis LPKTS XXV suvažiavimui aptarti kandidatai į LPKTS valdymo organus, nutarimai, rezoliucijos ir pareiškimai, organizaciniai klausimai.

LPKTS valdyba nutarė LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ apdovanoti šiuos asmenis: Mariją Pudlauskienę – LPKTS Vilniaus skyriaus narę, Praną Meméną, Rimantą Pelakauską – Klaipėdos PKTS narius ir Joną Lukšę – LPKTS Kauno filialo narį.

„Tremtinio“ inf.

Panevėžio filialas minėjo Lietuvos nepriklausomybės šimtmetį

Vasario ir kovo mėnesiais per Panevėžį nuvilkė vėliavų šilkas, sužydejė Trispalvėmis langai. Dažno liečiavimo tais dvidešimčia vyrų, prieš šimtą metų pasirašiusių, kad norime gyventi laisvi. Su ašaromis akyse stovėjome ir Kovo 11-ają, ky-

lant Trispalvei, giedant „Tautišką giesmę“. Didžiuojamės ne tik tais, kurie pasiraše Atkuriamos nepriklausomybės Aktą 1990 metais, bet ir patys savimi, nes iškentėme blokadą, neprtekilių, komunistų persekcionimus ir grasinimus. Kovo 11-ają po iškilmių Laisvės aikštėje susirinkę į LPKTS Pane-

vėžio filialo būstinę žvelgėme vieni į kitus džiaugsmo ir laimės pilnomis akitis – mes laisvi!

Tik širdį spaudžia, kad daug mūsų tremties brolių ir sesių jau nepajęgia ateiti į šventę. Mūsų filialo seniūnai gražiai išspausdintus atvirukus įspareigojo nunešti kiekvienam į namus, pa-

sveikinti Lietuvos šimtmečio, atkurtos nepriklausomybės 28-ujų metinių ir Kristaus prisikėlimo šventės progą. Būkite visi sveiki ir laimingi. Pamirškime sunkią praeitį. Gyvenkime su šviesia viltimi.

Vlada POVILIŪNIENĖ,
LPKTS Panevėžio filialas

Valdžia be garbės

Prisiminė australų rašytojo Frenko Hardis romaną, vaizduojantis ilgą Australijos gyvenimo istoriją 1890–1950 metų laikotarpyje. Romane atskleidžiamos verslininkų, finansų magnatų, tiesiog avantiūristų pastangos išlaikyti valdžios vairą savo rankose. Besigumiančių partijų intrigos. Atrodo, kad kažkas panašaus vyksta ir pas mus.

Savo laiku didis prancūzų mąstytojas Onore de Balzakas rašė: „Didelė valdžia neduoda valdančiam, tegul ir neišpasakytais galingam, išminties tą valdžią naudoti... Žmogus, gavęs valdžią, lieka toks pat, koks buvo; tik didžios prigimties žmonės, ją turėdami, darosi dar didingesni.“

Lietuvos politiniame gyvenime šiuo laiku dedasi panašūs dalykai. Seimo krizė radosi ne vien dėl Mindaugo Basčio. Ji augo ir brendo jau seniai. Gal nuo pirmųjų „žaliosios“ daugumos vienvališkų sprendimų. „Mums žmonės patikėjo valdžią ir mes elgiamės, „valdome“, kaip mums atrodo. Nei su opozicija, nei su rinkėjais nesitarame.“ Ir taip praėjo Miškų urėdijų reforma, alkoholio draudimų vajus. Bet vėliau valdančiųjų „vežimas“ pradėjo strigli: vaistų receptų rašymas, universitetų jungimas sutiko pasipriešinimą. O švietimo sistemos reforma iš viso „užbuksavo“ ir sustojo. Plačios apimties sisteminės reformos pasirodė „valstiečiams“ neįkandamos.

Mindaugo Basčio dėmė ant Seimo munduro (pagal R. Ramelienę) pasirodė nenuplaunama. Seime surengtas apkaltos procesas nepavyko. Pritrūko balsų. Siurkščiai pažeidės Konstituciją ir sulažęs priesaiką LSDDP frakcijos narys M. Bastys išsaugojo tautos atstovo mandatą, nors Konstitucinės Teismas pripažino jį kaltu! Jis Seime atstovavo Zanavykų apygardos (Šakių rajono) gyventojams. Per Seime organizuotą apkaltą balsuojant pritrūko 13 balsų. Už apkaltą balsavo 72, prieš – 21, susilaikė – 24 ir 11 bieletenių buvo sugadinti. Reikėjo 85 balsų „už“. Seimo pirmininkas Viktoras Pranskietis sakė, kad jam gėda dėl tokio balsavimo.

Nepaisyta net nacionalinio saugumo interesų. Prezidentė Dalia Grybauskaitė pareiškė, kad Seimas save gédinėti diskreditavo. Premjeras Saulius Skvernelis Seimo elgesį pavadino apgailėtinu. O Seimo opozicinės frakcijos apkaltos balsavimą pavadino Tėvynės išdavimui. Vienas Ramūnas Karbauskis balsavimo nesmerkė, sakė, kad „Seimo nariai balsavo pagal savo nuomonę ir sąžinę“. Tik kažin, ar čia sąžinės nors trupinėlio būta. Išlaikyti M. Basčio mandatą galėjo būti suinteresuoti tik „valstiečiai“, nes jie netenka Seimo daugumos. Ir SDDP frakcija, nes tai jų žmogus, sumažėja jų įtaka Seimo daugumai. O čia dar savo eilės laukia kitas jų kolega Artūras Skardžius... „Paksininkai“ dar nepamiršė R. Pakso apkaltos ir galima siekia revanšo. LLRA kartu su rusų mažumos atstovais galėjo gauti nurodymus iš Latvių gatvės. Tai lyg ir nelieka abejonių, kas iš Seimo narių nepalaikė interpellacijos M. Basčiui.

Opozicija tuoju pat pareikalavo paleisti Seimą ir surengti pirmalaikius Seimo rinkimus, iš registravoto kai įstatymo projektą. Žurnalistas Andrius Tapinas greitai suorganizavo gausų protesto mitingą „Mes kaltiname“. Išsigandę triukšmingo protesto mitingo ir raginimų paleisti susikompromituusį Seimą valdantieji ieškojo išeicių. Jau rytojaus dieną, gal įkalbėtas G. Kirkilo ar R. Karbauskio, M. Bastys pats atsisakė savo Seimo mandato. Tik dėmė ant Seimo munduro išliko. Kitaverčius, M. Basčiui pačiam atsisakyti mandato buvo naudinga, nes jis nori testi politiko karjerą, o pirmalaikiai Seimo rinkimai jam sėkmės nežada. Išvengės pašalinimo per apkaltą, jis vėl gali sugrįžti į politiką per artimiausius Seimo ar savivaldos rinkimus.

Ar gali ši Seimo dauguma dirbtį produktyviai? Gal pasimokė? Gal suprato, kad valdyti valstybę nėra „virėjų reikalas“, kaip yra sakęs V. I. Leninas. Iš pirmų pavasario sesijos dienų neatrodė, kad pasimokė. Kad ir pirmieji „valstiečiai“ siūlymai apriboti Seimo narių

kadencijas dvejomis. Esą jie nutosta nuo žmonių, po 20 metų sėdėdami Seime. Vadinas, Seime profesionalų nereikia, nors savo vyriausybę vadina profesionalais. (Visai pagal Leniną.) Politika gali užsiimti bet kas. To įrodymas – šio Seimo darbas. Jo skubotai primami įstatymai, kuriuos dar neįsigaliusius jau reikia keisti, nes neša ne naudą, o žalą valstybei ir žmonėms. Tai kur čia ta išmintis? Žinoma, protingas ir gabus žmogus greitai įsisavinia ir politiko darbo specifiką (pagal O. Balzaką). Bet ar daug tokų žmonių į politiką eina? Ir ar daug tokų žmonių rinkėjai išrenka. Juk protingas žmogus neskuba žadeti aukso kalnus, o rinkėjai myli pažadukus.

Žurnalisto Andriaus Tapino organizuotame mitinge „Mes kaltiname“ pilietinė visuomenė parodė, ką galvoja apie valdančiųjų „darbus“ ir jų etiką. Dabar laukiamas, ar valdžia reaguos į kritiką. Jei ne reaguos, bus kitas netoks taikus mitingas. Valdantieji kaltinėti ne tik dėl nepavykusios apkaltos ir nepagarbos Konstituciniam Teismui, bet ir dėl posėdžių nelankymo, bėgojimo po frakcijas. Reikalauta apkaltos A. Skardžiui. Tik neprottinga valdžia venia išgirsti žmonių balsą.

Prof. Vytautas Landsbergis parašė „Begėdžių partija“. Kad jaunasis baronas turi kiaulės akis. Jos niekad neraussta. Vienoje susigėdusio Seimo pirmininko „valstiečiai“ atras pakaitinių „begėdžių“. Jis minėjo ir pirmalaikius Seimo rinkimus. Tegul Seimas nutaria pasitikrinti, ar tauta, kuri jį išrinko, myli jį vis labiau, ar kiek mažiau. Gal išrinktų mažiau begėdžių? Juk ir dabar Seime yra padoresnių, ne grobikiškų, žmonių.

Eugenijus Gentvilas dar pridūrė, kad Seimo pirmininku galėtų būti ir mažesnės frakcijos atstovas, kaip tai yra buvę Italijoje. V. Pranskietis esą nesupranta demokratijos esmės, nes sako, kad „mažuma turi paklusti daugumai“. Be to, jis yra turėjęs nedeklaruotų ryšių su R. Karbauskio valdomu „Agrokoncernu“ dėl žemės nuomas.

M. Basčio apkalta atgaivino pir-

malaikių Seimo rinkimų idėja. Opozicija įsitikinusi, kad tai vienintelis būdas parlamentui nusiplauti gėdą. Ekspertai mano, kad valdantiesiems nekyla savigarbos problemų, nors ir akivaizdu, kad šis Seimas nusipelnė būti paleistas.

Aistros ilgai netyla. „Valstiečiai“ keršydamas konservatoriams pagrasino apkalta visai jų frakcijai. Ko Seimo statutas nenumato ir Konstitucija neleidžia. Tiesiai tariant, R. Karbauskį, kaip tą anekdoto kiški, „posūkyje užneše į griovį“. Seimo pirmalaikių rinkimų įstatymo projektą opozicija galės tekti tik po šešių mėnesių, tai yra vėl rudenį. Kas žino, gal ir bus pakartota. Atsiras naujų argumentų svarstant 2019 metų biudžetą. Seimas kurį laiką, gal ir iki pavasario sesijos pabaigos, turi ribotas galimybes vykdyti pažadėtas svarbias sistemines reformas – pensijų, mokesčių ir kitas.

Tuo tarpu V. Pranskietis jau sakė, kad Seimas dirba, pirmalaikių rinkimų nebūs, valdantieji siekia išplėsti koaliciją. Patvirtinta programa bus vykdoma. Net jei opozicija išeis iš Seimo salės, kvorumas bus „Valstiečiams“, reikalui esant, padės LLRA-Krikščioniškų šeimų sajunga. Represijos jau prasidėjo – Laurynas Kasčiūnas varomas iš Nacionalinio saugumo komiteto, Povilas Urbšys – iš „valstiečių“ frakcijos. Atrodo, R. Karbauskis stipriai „paprotino“ V. Pranskietį, kad jis net pamiršo, ką buvo sakęs mitinge, ir jau viešai tvirtina, kad jam buvę gėda ne dėl M. Basčio, bet dėl opozicijos veiksmų.

Kita naujiena, kad atsirado naujas žaidėjas šalies politinėje sistemoje. 2018 metų kovo 24 dieną iš LSDP išvaryti 10 jos frakcijos narių suruošė LSDDP steigiamajį suvažiavimą ir įsteigė naujają partiją, turinčią apie 4500 narių. Pirmininku išrinktas Gediminas Kirkilas. Jis pasirinko net devynis vaduotojus. G. Kirkilas teigė, kad sukurta tikrai vakarietiška socialdemokratų partija, o G. Palucko partija esanti labai kairuoliška.

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Įvykiai, komentarai

Vagie, kepurė dega!

Kartais pasižiūri į pasaulyje vykstančius politinius įvykius ir pamanai: gal ir svarbūs, bet mažai ką bendra tiesiogiai turi su mūsu šalimi (gal globaliu mastu tai labai reikšmingas įvykis, bet mes to nepajusime). Visgi tai, kas vyksta šiuo metu toli nuo mūsų, yra labai svarbu ir mums, pavyzdžiu, Šiaurės Korėjos diktatoriaus vizitas į Kiniją ir jo pareiškimas, kad Šiaurės Korėja ketina atsisakyti branduolinio ginklo programos mainais už Kinijos garantijas. Mums tai svarbu tuo, kad sumažės vienu įtampos šaltiniu, kaustančiu Jungtines Valstijas – pagrindinį mūsų saugumo garantą. Rusija daug pastangų dėjo, kad Šiaurės Korėja keltų įtampą (vis kildavo klausimų, iš kur Šiaurės Korėja gavo raketų variklių technologijas, arba, paskelbus prekybos su Šiaurės Korėja sankcijas, vis paaikėdavo, kad Rusija jų nesilaiko). Nežinia, ar JAV prezidento D. Trumpo retorika, ar Kinijos kantrybės pabaiga, ar sveikas protas prisibeldė, bet Šiaurės Korėjos diktatorius Kim Jong Unas nutarė važiuoti į Kiniją ir prašytis pagalbos išsivynijant iš padėties, kurioje atsidūrė beta-sydamas branduolinį vėzdą prieš JAV.

Na, o Rusijai toliau sekasi taip, kaip musei išrūgose – šalyje nutiko keletas tragiškų įvykių, kurie šiaip jau kantriai ir ganetinai kietakaktę rusų liaudį privertė išeiti į protesto demonstracijas, tiesa, Kremliaus režimui su Putinu priešakyje tai per daug nesudrumstė gyvenimo, o štai rusų diplomatų išsiuntimas iš daugelio Vakarų pasaulio šalių – komplikuotas reikalas! Ir štai dėl ko: žinia, nuo sovietų laikų Rusijos diplomatinių atstovybės užsienio šalyse buvo tikrų tikriausios šnipų gūžtos, didesnė dalis atstovybių darbuotojų, pri-

sidengę diplomatinėmis neliečiamybėmis, tose šalyse vykdė žvalgybinę ar tiesiog ardomają veiklą, o dabar – lauk! Perpusantro šimto rusų diplomatų Vakarų valstybės paprašė išsiuendinti! Kas daugiau, kas mažiau (pavyzdžiu, Lietuva išpraeš 3, Latvija 1, Lenkija 4, Australija – 2, Ukraina 13), bet faktas Rusijai labai nemalonus – juk išsiunciama jos šnipai, o tai reiškia, kad prieikis laiko sutrikdytai jų veiklai ir kontaktams atkurti, galų gale dar neaišku, ar išsiunciama tikrai patys pavojingiausi, o gal Vakarų žvalgybos blefuoja ir taip toliau. Be to, grįžusius „specialistus“ reikės kažkur dėti, apgyvendinti jų šeimas... Žodžiu, problemų daugiau nei norėtu si. O kur dar stresas, kurį išgyvena išsiunciama „diplamatų“ šeimos, pripratusios prie Vakarų pasaulio teikiamo komforto, o kur dar bėdos, prasidėsančios po atsakomųjų veiksmų, tai yra juk Rusija irgi turi atsakyti Vakarų diplomatų išsiuntimui! Pavyzdžiu, išsiuntus amerikiečius netgi prireikė uždaryti Sankt Peterburge buvusią JAV atstovybę, o tai reiškia viena: rusai, anksčiau šioje atstovybėje gaudavę vizas į JAV, privalės važiuoti į Maskvą, o ten susidarys grūstys, nes norinčių patekti į tą „prakeiktą Ameriką“ eilės didėja geometrine progresija. (Juokas juokais, bet netgi aukščiausią Kremliaus pareigūnų artimieji ar net šeimos gyvena JAV.)

Taigi Rusija, užsiemusi destrukcija ir hibridiniuose karais prieš Vakarus, ima savo kailiu patirti antrą lazdos galą.

Ne mažiau spalvingesnė ir mūsų valstybės politinio gyvenimo padangė. Trumpai ją apibūdinti galima taip: spindele spindi visaapimančios Ramūno Karbauskio vairuojamos valdančiosios

daugumos pastangos diskredituoti ir sužlugdyti opoziciją. Visokie būti nebūti priekabiai skandalai, STT nutekinti pokalbiai ir taip toliau. Kartais net kyla klausimas – o kai ateis rinkimai, koks „kompromatas“ prieš opoziciją dar bus likęs? Ar čia taikoma tokia taktika, kad dar iki rinkimų neliktu opozicijos? Kad „valstiečiai-žalieji“ vadovaujasi principu „geriausia gynybą yra puolimas“, įsitikinome, kai LRT pagrindiniai veikėjai ēmési aktyvios (svarbiausia – pagrastos!) kritikos, nukreiptos prieš R. Karbauskio įvykdytą žemės prichvatizaciją: jiems tai baignesi pareigū netekimu ir visokais finansinės veiklos patikrinimais. Bet kadangi, užčiaupiant LRT, skando dėl žemės prichvatizacijos nutildyti nepavyko, R. Karbauskio „valstiečiai“ ēmési opozicijos, nuolat primenančios net R. Karbauskio „koncernų koncerneiliu“ godumą atimant žemę iš ūkininkų, bet ir jo verslo ryšius su Rusijos verslininkais – aktyviais Putino parankiniais. Galima tik spėlioti, kiek šita R. Karbauskio antikonservatoriška kampanija susijusi su Vito Tomkaus pastangomis apipilti kagėbistiniu mėšlu visus Lietuvos žmones, bet ižvelgti panašų braižą daug pastangų nereikia: kuo pats kvepia, tuo kitus tepa. Taigi valdančioji Seimo dauguma pradėjo puolimą tiesiu taikymu. Paskutinis iš jų – sudaryti komisiją tirti 2009–2010 metų krizės priežastis. Suprask, – A. Kubiliaus vyriausybės veiklą, kuri, kaip šviečiasi iš kuriamos komisijos pavadinimo, turėtų būti kalta dėl kilusios krizės. Tiesa, sveikas protas visgi buvo trumpam užsukęs pas valdančiuosius, tad praplėtas metų intervalas – pradės nuo 2006 metų, tai yra nuo Gedimino Kirkilo vy-

riausybės. Tačiau tikrasis taikinys – A. Kubiliaus vyriausybė. Kaip pastebėjo apžvalgininkas Rytas Staselis, valdantiesiems tekėsusidurti su problema – apkaltinti buvusios finansų ministrės Ingridos Šimonytės nepavyks, nes ji tik vykdė prieš tai buvusio finansų ministro A. Semetos suplanuotą finansų politiką, o labiausiai švaistūniška politika krizės akivaizdoje pasižymėjusi G. Kirkilo vyriausybė iškelti į pirmą planą būtų ne pagal planą... Kaip bežiūrėtum, visų šitu „tyrimų“ tikslas yra ne kaltujų paieška, bet potencialų politinių priešininkų būsimuosiuose Prezidento (o gal net ir Seimo) rinkimuose puolimas. Juk kokia nauda iš to, jei paaiškėtų, kad tuometinė Vyriausybė galėjo apsirinkti pasirinkdama būtent tokį finansinės politikos kelią – negi tą situaciją pritaikysi pasikeitusiose aplinkybėse? O jei paaiškės, kad elgtasi labai teisingai (ypač žinant, kad kai kurios užsienio šalys A. Kubiliaus vyriausybės veiklą įveikiant krizę rodė kaip pavyzdį)? Todėl akivaizdu, kad tikslas yra konkretus – ne tik nukreipti dėmesį nuo žemės prichvatizacijos faktu (ir sukto įstatymu apėjimo), bet ir sutriuškinti opoziciją dar iki būsimųjų rinkimų.

Kažką primena, tiesa? Ogi Artūro Skardžiaus komisiją! Ji irgi bandė „išsiaiškinti“ neva pragaištinq A. Kubiliaus energetinę politiką, tik ilgainiui ēmė aiškėti priešingas dalykas, kol galliausiai dienos švieson iškilo A. Skardžiaus tarnystė Kremliaus interesams. Tad ar nenutiks kažkas panašaus ir R. Karbauskio inicijuojamoms komisioms? Su R. Karbauskiu priešakyje? Prielaidų per akis. Ne veltui sakoma: vagie, kepurė dega!

Gintaras MARKEVIČIUS

Žiniasklaidos paviešinti epizodai nenusako liudijimo STT esmės

Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) frakcijos seniūnas Gabrielius Landsbergis, komentuodamas žiniasklaidoje pasirodžiusią informaciją apie Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) apklaustus frakcijos narius, atkreipė dėmesį, jog visi apklausti asmenys turi liudytą statusą, o teisėsauga priešakyti jiems nėra išsakiusi.

„Aš ir, tikiu, visi kiti apklausose da-

lyvavę politikai pateikėme visą informaciją ir visas detales, kurios mums buvo žinomas, nuoširdžiai atsakėme į visus tyrėjų užduotus klausimus. Šiandien paviešinti epizodai ir liudijimų nuotrūpos nenusako visos liudijimo STT esmės, todėl tikiuosi, kad bylai pasiekus teismą pamatysime visą vaizdą, o ne tik iš konteksto ištrauktas detales ir akivaizdžiai melagingus teiginius bei interpretacijas, – publikaciją komenta-

vo G. Landsbergis. – Šiandien matome tokias citatas, jog neva mano buvo aiškinama, esą, R. Kurlianskiui buvo pristačia partijos rinkimų programa ir prašyta koncerno valdomos žiniasklaidos palankumo, tai yra netesa, nes niekada jokios paramos ar palankumo neprašiau“.

Dėl tolesnių veiksmų ir partijos situacijos įvertinimo G. Landsbergis teigia jau kalbėjėsi su TS-LKD priežiūros komiteto pirmininku: „Buvau in-

formuotas, kad partijos priežiūros komitetas savo iniciatyva ketina rinktis artimiausiu metu ir įvertinti visą žiniasklaidoje aprašytą situaciją“.

Primename, kad kai kurie TS-LKD frakcijos nariai, kaip liudytajai, buvo apklausti STT tariant Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio ir „MG Baltic“ koncerno politinės korupcijos bylą. Iš viso buvo apklausta daugiau nei pusantro šimto asmenų, apie trečdalį jų – politikai.

Turi visiškai atsisakyti savo verslų Rusijoje

„Žvalgybos perspėja apie grėsmes, o veikti turi sprendimų priėmėjai, politikai. Rusija, deja, išlieka didžiausia grėsme nacionaliniams saugumui. Tačiau dar didesni grėsmių iššūkiai yra mūsų vidaus politikoje“, – teigia R. Juknevičienė.

Vienas pagrindinių Kremliaus ižankių – pinigų srautai, kad galėtų daryti įtaką politinei sistemai bei rinkimams. Tai vyksta ne tik Lietuvoje.

Ataskaitoje pažymima, jog „tikėtina, kad Rusija vykdys informacines ir kibernetines atakas, įtakos operacijas ir prieš Lietuvą. Jomis bus siekiama suprievištinti visuomenę ir mažinti jos pasitikėjimą demokratiniu procesu, valdžios institucijomis ir pareigūnais. Tai bus ypač aktuali dėl artėjančių 2019 metų Lietuvos

Respublikos prezidento ir kitų rinkimų“.

Komentuodama grėsmių vertinimo ataskaitą, ji teigiamai vertina, kad šioje analizėje nebeliko paminėtų visokių marginalų, kurie yra tik Kremliaus dūmų uždanga, kad pridengtų tikruosius veikėjus.

„Turiu pasiūlymą. Lietuvos valstybių ir žaliųjų sąjungos pirmininkas Ramūnas Karbauskis ir Kauno meras V. Valdžias Matijošaitis turi nedelsdami visiškai atsisakyti savo verslų Rusijoje. Tai nesuderinama su valstybės politikų statusu ir ta analize, kurią ir viešai, ir neviešai pateikia Lietuvos žvalgybos. Visiškai, reiškia ne vaikams ir artimiejiems“, – sakė R. Juknevičienė.

Pasak jos, karinėje srityje iš esmės paveikslas panašus, kaip ir praėjusių

metų analizėje. R. Juknevičienė pažymi, kad yra nemaži pozityvūs pokyčiai dėl NATO atsako ir pajėgų dislokavimo mūsų regione.

„Tačiau tai tik pradžia. Lieka atviras klausimas dėl priedangos iš oro ir jūros, Rusijos pajėgumai Kaliningrade tebekeliai mūsų atkirtimo ir izoliavimo nuo likusio NATO grėsmės. Rusija tebeturi keleriopai didesnijus pajėgumus čia pat, už Baltijos valstybių sienų. Rusijos Ginkluotosios pajėgos, lyginant, sakykim, su 2008 metais, stipriai sumažino reagavimo malaiką ir dabar nuo įsakymo davimo galilabai greitai paruošti savo tam tikrus vienetus greitam užpuolimui. Tai yra išsūkis NATO“, – teigė parlamentarė.

TS-LKD informacija

Jaunystė pokario negandose

Salomėja Piliponytė-Rūta – Didžiosios Kovos apygardos partizanė, 1948 metai

Balandžio 5-ąją pokario partizaninio karo dalyvė Salomėja Piliponytė-Užupienė paminėjo savo 90-metį. Šiuo metu moteris gyvena Ringauduose, Kauno rajone, tačiau neliko sveikatos, net galimybės susitikti su kovų draugais. Savo sunkų likimą moteris apraše knygoje „Vieno gyvenimo istorija“ (2009).

Piliponių šeima labai vargingai gyveno Mackūnų kaime, Rumšiškių valsčiuje (dabar – Palomenės seniūnija, Kaišiadorių rajonas). Vai-kai mokėsi už kelių kilometrų Kieliškių pradžios mokykloje, čia gavo patriotiškumo pamokas, paskui dirbo tėvu ūkyje. Tarsi viskas iprasta, sava, bet atslinko okupaciją...

Pokaryje šiose apylinkėse laikėsi Prano Jaromsko-Perkūno partizanai. Jie dažnai užsukdavo ir į Piliponių sodą. Taip aštuoniolikmetė mergina 1946 metais tapo partizanų ryšininkė, turėjo Rūtos slapyvardį. Davė partizanės priesaiką.

Jos asmeninis gyvenimas irgi buvo erškėčiai klotas. Turėjo širdies draugą, o susituokti nesuspėjo, nes jis tapo partizanu ir greitai žuvo. Liko Salomėja ne tik viena, bet ir besilaikanti. 1947 metų kovo 14-ąją pagimdė mergaitę, kurią atokioje Kampiškių bažnyčioje, buvusių Aukštostos Panemunės valsčiuje, pavadino Birute. Sugrižo į tėviškę, tačiau stribai įtarė talkininkaujant partizanams, nepaliko ramybėje. Sekė kasdien, beldési į duris, ieškodami pa-sislėpusių partizanų.

Buvo 1947 metų rugpjūtis. Reikėjo ieškoti išeities. Vieną dieną atėjo partizanai P. Jaromskas-Perkūnas, J. Černiauskas-Vaidotas, P. Žižius-Vėjas ir nutarė, kad jai reikia išvykti. Vaidotas surado Girelės kaime, Rumšiškių valsčiuje, rusų tautybės žmogų, kuris sutiko prižiūrėti mergaitę. Būsimam glo-bėjui už vargą nuvedė karvę... Pati Sa-

lomėja išėjo į Vaidoto būrį. Buvo metas, kai partizanų gretos dėl išdavycių retejė. Teko slapstytis.

Iš pradžių prisiglaudė pas Oną Grigaliūnienę Šlienavoje, prie Kauno. Jos vyras tada jau buvo arestuo-tas. Gavo Salomėja sukla-stotus dokumentus Onutės Grigaliūnaitės pavarde, tar-si giminaitės. Šlienavoje nuolat negyveno, o vykdė partizanų užduotis. Ateidavo į savo tėviškę. Čia su-sitikdavo ir praleisdavo daug laiko su paskutiniais besislapstančiais šių apy-linkių partizanais iš Jono Černiausko-Vaidoto būrio: Vytautu Janavičiumi-Varpu, Pranu Ulozu-Bevar-džiu, Petru Vainiumi-Sakalu... Jie turėjo bunkerius Mackūnuose ir Užtakuose, greta Rumšiškių.

„Vieną 1947 metų pabaigos dieną grįžau namo, – prisimena Salomėja Užupienė. – Po kario laiko per langą pama-tėme atvažiuojančią stribų vežimą. Buvau be batų, nusimetusi žieminius rūbus, nes norėjau nusiprausti ir pa-sikeisti apatinius drabužius. Išbėgau pusnuogė ir basa. Iki bunkerio – gal 3 kilometrai, nebijoju sušalti, tačiau kulka pervėrė koją. Pajutau karštį, bet neskaudėjo. Be kvapo atbėgau į saugią vietą ir pamačiau, kad kulka praėjusi kiaurai, kraujuoja. Taip kelis mēnesius gydžiausi sužeidimą. Turėjome partizanines vaistinėles ir mokejome nelaimės atveju sau ir kitiems suteikti pirmąją pagalbą.

Gera pamenu tą vakarą, kai Už-salių apylinkėse sužeidė iš jų kaimo ki-lusį Joną Ožeraitį-Vaidotą. Jis éjo jų būrelio priešakyje, todėl iš sodyboje buvusios pasalos sužeidé jį vieną. Už-éjome gerais tikslais, lyg tai kelio pasi-klausti, tačiau iš trobos pasigirdo šū-viai. Kol partizanas Smarkuolis ieško-jos vežimo ir arklio sužeistajam į saugią vietą išvežti, man teko Vaidotą ir jo ginklą nešti. Tada laimingai pasiekéme bunkerį Užtakų kaime. Mūsų vadai buvo sunkiai sužeistas, tačiau žaizdas išsigydė. Ji prižiūrėjau ir aš..."

Jau tada į bunkerį Užtakų kaime, kur laikėsi ir Jono Černiausko partiza-nai, atvažiavo kartą Pranas Žižius-Vėjas, apygardos vado pavaduotojas. 1948 metų rugpjūje jis pranešé, kad pakaunėje, Naujasodyje prie Palemono, bus kviečiamas visų partizanų susitikimas. Perspėjo, kad nebijočių, jei dalis jų ateis su rusų kariškomis unifor-momis. Tai esą tik gera maskuotė. Pa-prašé apie tai pranešti kitiems partiza-nams, nes tuo metu nebuvo Smarkuolio ir Drebulei. Moteriška Salomėjos nuo jauta jai sakė, kad tai gali būti iš-davystė. Ji nesuprato, kam reikia vi-sus apylinkės partizanus surinkti į vie-ną vietą, kodėl jie bus rusų kareivų uniformomis...

J. Ožeraitis dar prieš tas žudynes iš-

Sveikiname

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusių Didžiosios Kovos apygardos partizanę, Krasnojarsko kr. Taišeto r. lagerių poli-tinę kalinę Salomėją PILIPONYTĘ-UŽUPIENĘ.

Linkime Jai stiprios sveikatos, puikios nuotaikos, prasmingų dienų ir Dievo palaimos.

LPKTS Kauno filialas

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga sveikiname buvusių 1946 m. Sverd-lovsko sr. Severouralsko r. Čeremuchovo gyv. tremtinę, LPKTS Kauno fi-lialo narę Adelę DEGUTYΤĘ-ŠNIAUKŠTIENĘ-LITVINIENĘ.

Linkime stiprios sveikatos, dvasios ramybės, laimingų ir džiaugsmingų metų bei Dievo palaimos.

LPKTS Kauno filialas

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Palangos filialo tarybos narę, buvusių tremtinę Birutę NAVICKIENĘ.

*Daug laimės norim palinketi
Ir metų daug džiaugsmingų
Ir kad širdis jaunatviškai plazdėtų.*

LPKTS Palangos filialas

Garbingo jubiliejaus proga sveikiname LPKTS Kuršėnų filialo nares:

*Marytę KUPSTIENĘ – 90-ojo,
Valeriją PIKELIENĘ – 80-ojo.*

Linkime stiprios sveikatos, artimųjų meilės, gyvenimo džiaugsmo ir Dievo palaimos.

LPKTS Kuršėnų filialas

*Gyvenimas – poezija, daina ir proza,
Ir nei pakeist, nei numatyti gali.
Paimki viską, ką nūnai jis duoda,
Ir dainuoki kartu su visais...*

Geros sveikatos, Švč. Marijos globos 75-ojo gimtadienio proga Danutei PILIPAITEI-ŠMAGORIENEI linki
LPKTS Rokiškio filialas,
Tretninių choras „Vėtrungė“

*Jei nori, kad gyvenimas prasmingas būtų,
Tai iigyvendink savo svajones.
Ir nematyk vien tai, kas liūdna –
Matyki ir šviesias gyvenimo spalvas...*

Nuoširdžiai sveikiname jubiliejus švenčiančius LPKTS Rokiškio fi-lialo narius:

Algirdą GRUODĮ – 70-ojo,
Stasę BUTKAITĘ-POPOVĄ ir Elvyrą GIMŽŪNIENĘ – 65-ojo,
Laimutę BALTRŪNAITĘ-KAČIUŠIENĘ, Robertą INGELEVIČIŪ ir Antaną MATULIONĮ – 60-ojo.

Linkime sveikatos ir Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS Rokiškio filialas

važiavo į Vilnių ir į partizanų „susirinkimą“ neatvyko, Smarkuoliui ir Dre-bulei apie susitikimą niekas neprane-sė. Salomėja pasiliko bunkeryje ir į Naujasodį nevažiavo. Moters nepa-klausė ir į susitikimą nuvykė partizanai smogikų buvo nužudyti.

1948 metų rugsėjo pabaigoje Salomėja Piliponytė-Rūta išvyko į Vilnių „legalizuotis“. Deja, tai buvo J.A. Mar-kulio ir V. Pečiūros išdavystė, nes visi „legalizuotieji“ buvo saugumo suimti.

Stribai susekė Birutės gyvenamą vietą. Jie atėmė vaiką iš globėjų, nes ži-nojo, kad ji pradės ieškoti Birutės ir taip paklusi jiems į nagus. Įkurdino ją lopšelyje–darželyje Vilijampolėje. Iš tikrųjų, Salomėja su seserimi Aldona jos émė ieškoti. Ją suėmė Šančiuose, Melnikaitės gatvėje. Manė, kad tai partizanų konspiracinis butas, tačiau buvo MGB pasala... Buvo 1948 metų spalio 21 diena.

Ilgai Salomėja tampė po kalėjimus. Bandė užverbuoti, smarkiai mušė. Nu-teisė 10 metų kalėti ir dar 5 metus trem-

ties. Išvežė į Taišeto lagerį, Krasnojarsko krašte. Grįžo iš lagerio į Lietuvą tik 1956 metais, apsigyveno Kaune nelegaliai, kol pavyko prisiregistravoti. Išmoko siuvėjos amato, su likimo draugu Jonu Užupiu iš Šakių 1958 metais sukurė šeimą, išaugino sūnų ir dukrą. Dingusios dukrelės Birutės atminimui paémė iš vaikų namų mergaitę Janiną ir augino nuo devynerių metų.

Visus tuos dešimtmečius Salomėja galėjo tik svajoti apie susitikimą su savo pagrobtuoju vaiku. Tik 2002 metais, po to, kai jos pasakojimas buvo išspausdintas „Kauno dienoje“, atsiliepė kelios moterys. Viena jų ir buvo Birutė. Ji buvo įvaikinta rusų tautybės šeimoje, kad užmirštą savo šaknis. Susitiko dukra su motina po 55 metų...

Sveikindami Salomėją Piliponytę-Užupienę garbingo gimtadienio proga norime palinkėti jai sveikatos, tegu visų mūsų supratimas apie did-vyrišką veiklą suteikia jai pasididžia-vimo ir tvirtybės.

Stanislovas ABROMAVIČIUS

Skaudi šeimos istorija

Antanas Jočys buvo iš tų pirmųjų tremtinių, kurie dar 1988 metų vasarą suskato jungtis į organizaciją. Susikūrė „Tremtinio“ klubas, jo steigiamasis suvažiavimas įvyko 1988 metų rugpjūčio 26 dieną Kaune, o spalio 29 dieną buvo sušauktas pirmasis tremtinių ir politinių kalinių suvažiavimas. Jame Antanas išrinktas į klubo tarybą. 1990 metais nuspręsta pasivadinti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga. Atskiruose Lietuvos miestuose ir miesteliuose pradėjo steigtis LPKTS skyriai. Kurį laiką Antanas Jočys buvo Kauno skyriaus nariu, Šilainių poskyrio pirmininku, o 2007–2009 metais vadovavo visam Kauno filialui, išitrukę ir į kitokią visuomeninę veiklą. Grojo Kauno pučiamųjų instrumentų orkestre „Ažuolynas“, dainavo tremtinių choras „Ilgesys“. Atgimimo metu jis aktyviai dalyvavo „Sajūdžio“ veikloje.

Antanas Jočys padėjo bendražygiam spręsti problemas būdamas LPKTS valdybos ar tarybos nariu. Apdovanotas I laipsnio žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“. Kai 2006 metais buvo minimos Vengrijos revoliucijos 50-osios metinės, Budapešte vyko Tarpautinės buvusių politinių kalinių ir komunizmo aukų asociacijos (Inter-ASSO) kongresas, kuriame dalyvavo Rytų ir Vidurio Europos valstybių atstovai. Tada LPKTS atstovavo Antanas Jočys kartu su tuometine Lietuvos Respublikos Seimo nare dr. Vanda Briediene (1932–2013).

Antanas sako, kad okupacijos metais Sovietų sajunga neturėjo argumentų pateisinti Lietuvos žmonių trėmimus, todėl buvo uždrausta apie tai rašyti spaudoje, kalbėti radijuje, rodyti televizijoje. Keitėsi kartos, reikėjo jau niems žmones apie tuos baisius laikus papasakoti, tad daug kas rizikavo, net nukentėjo... Dar ir šiandien šiam garbingam žmogui netrūksta jėgų ir noro dalyvauti sajungos renginiuose.

Antanas Jočys gimės Juočių šeimoje. Tiesiog išrašant dokumentus pavardėje išivėlė klaida... Aukštaitijoje, netoli Alantos, kur bėga upelė Virinta, yra Laičių kaimas, iš ten ir ateina Juočių giminės šaknys. 1948 metų gegužę, šeimos tremties metu, Antanukui éjo penkiolikti, tačiau mamos sumanymu paauglys pasislépē nuo jos. Vėliau vienas gyveno Alantoje, Ukmergėje. Po kelių metų į Sibirą pas savus išvyko pats.

Antano Jočio atsiminimai

1940 metų vasarą ir Laičių kaime prasidėjo areštai, po metų – trėmimai. Vokiečių okupacijos metais tévelio pusbroliai Antanas ir Pranas Juočiai pasitraukė į Vokietiją, o iš ten nukeliavo į Jungtines Amerikos Valstijas.

1944 metų vasaros pabaigoje prasidėjo partizaninio pasipriešinimo etapas. Teritorija priklausė Vytauto ir Didžiosios Kovos apygardoms. Lapkričio 29 dieną, vadovaujami Jono Tuméno, partizanai buvo užémę Alantos miestelį. Mūsų sodyboje bunkerį buvo išskasęs ir 1945–1946 metais slapstėsi télio pusbrolis partizanas Kazys Kazlas.

1945 metais pirmos iš mūsų giminės į Sibiro tremtį iškeliau tévelio teta Ona Kazlienė su dukterimi Onute. Po me-

tujos iš tremties pabėgo į Lietuvą. Moteris buvo suimta, nuteista ir vėl išgabenta į šiaure. O mes sulaukėme neramų 1948-ųjų. Kaip kalbėjo sesuo Danutė Aleksejūnienė, 1991 metais šventiniant kryžių jų gimtojoje sodyboje, tais laikais iš Alantos valsčiaus į Pažūlius, Klabinius, Šunakojus eidavo būriai enkavedistų, stribų. Jų vadai užeidavo pas mus ir įsakydavo paruošti trisdešimčiai žmonių pietus. Niekas neklause, turi maisto ar neturi. Jei neklausysi, tai nukentėsi: areštuos, tardys, apkaltins pagalba partizanams ir nuteis. Tokia buvo jų valdžia. Tad iš paskutinių mūsiškiai ruošė jiems valgyti, girdė, o jie kurpė planus, kaip Juočius į Sibirą ištremti. Nors daugiausiai dirbo ūkyje pati šeima, žmonių nesamdė, tačiau didelio kiemo savininkai kėlė okupantams neapykantą.

Trėmimas

Prieš gegužės 22-ąją, kai žydėjo sodai, ūkininkai sėjo javus, sodino daržoves, į mūsų namus pasibeldė žmogus iš valsčiaus ir pasakė, kad visi slėptuši, nes bus didelis trėmimas. Pranešė, kad mūsų šeima yra tremiamųjų sąrašuose... Tėvas labai susikrimto, jis buvo pasiruošęs likimo negandoms, tai yra kartu su šeima keliauti į Sibirą. Tik motina galvojo kitaip: liepė vyru su manimi (tada mokiausi Ukmergės gimnazijoje), išeiti iš namų, pasislėpti. Ji liks su keturiais mažais vaikais (vyriausia buvo dešimtmetė Danutė, aštuonerių Joanna, Leonora turėjo šešerių, o mažasis Algirdukas – vos dviejų mėnesių amžiaus) namuose, tai negi jie neturi žmogiškų jausmų, negi jų su mažais vaikais ištremis? Deja, atvažiavę tremti karieisiai ir stribai tų jausmų neturėjo, elgėsi labai grubiai.

Žinau, kad kelionė į tremtį mūsų šeimai buvo labai sunki, nes mama važiavo su vaikais viena. Tuo metu buvau Liobiškiuose prie Alantos, ruošiausi egzaminams, tévelis mamos paliepimu slapstėsi, tad abu kuriam laikui likome neištremti. Laičių miške sutikome partizanus Laimutį (télio pusbrolij), Kotą ir Ilgūną. Iš jų sužinojome apie šeimos tremtį. Mamą su vaikais nuvežė į Krasnojarsko kraštą, Nižne Ingašo rajoną, Chutor Kliną. Lietuviai tremtiniai buvo apgyvendinti mažuose nameiliuose, po kelias šeimas kambaryje. Jau iš ryto skirstė suaugusius medžių sakinimo darbams. Mama buvo labai religinga, tad atsidavė Dievo valiai.

Tremtyje sesuo Danutė Juočytė prižiūrėjo broliuką Algimantą ir jaunesnes sesutes. Mamai ir vaikams prasidėjo sunkiai aprašomi vargai, badas. Vadimamojoje kaimo parduotuvėje maisto nusipirkti nebuvo galima, tik duonos už kortelles, tad gelbėjo tévo, giminių, kaimynų ir gerų žmonių siuntiniai.

Ypač sunkūs buvo pirmieji tremties metai, kai baigėsi atsivežtas maistas, niekas neturėjo užsiaugintų daržovių, nes bulvių sodinimo laikas jau buvo praėjęs. Dar po darbom mama eidavoužsidirbtį į Iljinkos kolūkį, kur tik per bulviakašių uždarbą duodavo dešimtdalį surinktų bulvių. Jos su Danute po kasimo skirtas bulves turėdavo parsitempti į trobelę. Atstumas iš ten – apie keturi

kilometrai. Matydamas moters bédas, net brigadininkas patardavo didesnių bulvių užkasti dirvoje, o vakarais ateiti jų paaišinti... Medžių nusakiniu darbui irgi buvo sunkus, sako, vietiniai jų net nedirbo. Tad visa tai buvo užkrauta tremtiniams.

Seserys pradėjo mokyti rusiškoje mokykloje. Mažiesiems atsidarė vaikų darželis. Vasaromis Bronė Apanavičienė kviesdavo nedirbančius eiti į mišką rinkti „čeremšos“ – meškinio česnaką. Juo pasidalynavo su kitais tremtiniais. Mėlynės arti neaugo, tad jų rinkti keliolika kilometrų eidavo suaugusieji su vaikais. Ten net nakvadavo. Sako, vakarais ar net naktimis dau-

Juočienė su vaikais 1950 metais. Pirmoji Juočių šeimos žydavo pagalius į me-tremties nuotrauka

LPKTS Kauno filialo valdybos nariai: Jūratė Antulevičienė, Vytautas Gulokas ir Antanas Jočys

džių kamienus, taip atbaidydavo pikitas meškas.

Lietuvoje likau be šeimos

Ištremus į Sibirą mamą su seserimis ir broliu, likau gyventi Lietuvoje. Alantos progimnazijos direktorius V. Karvelis atvykusiemis mano artimiesiems išdavė mano nepilnai užpildytą mokyklos baigimo pažymėjimą, nors paskutinį mėnesį ir nesimokiau. Jie ir išvėžė mane į Ukmergę pas Žygelius gyventi ir mokyti gimnazijoje. Tapau Ukmergės I vidurinės mokyklos moksleiviui. Mokslas buvo mokamas, reikėjo kasi-met sumokėti po 150 rublių. Kai jau mokiausi vienuoliktoje klasėje, saugumas, matyt, rado duomenų, kad turėjau prieš trejus metus su šeima būti ištremtas. Labai nusiminiau, nes vidurinės mokyklos mokslus beveik jau buvau baigęs. Sumaniau pats išeiti iš mokyklos, tikėdamasis, kad represijos nepalies kitoje vietovėje, kur galėsi baigtis mokslo metus. Tačiau manęs nepaleido, liepė palaukti.

1953 metų kovo 12 dieną įvyko Ukmergės 1-osios vidurinės mokyk-

los pedagogų tarybos posėdis. Mokytojai vienbalsiai nubalsavo pašalinti mane iš mokyklos. Beje, pašalinti buvo dar keturi mūsų klasės vienuolikto-kai „liaudies priešai“. Beliko vienas keilias – pas savus į Sibirą.

Priverstinė kelionė į Sibirą

Išvykau į ilgą kelionę. Pasiekiau Rešotus, iš Novaja Poimos stoties atvykau į Lebiažės geležinkelio stotelę. Ten susitikau lietuvius tremtinius, pas juos pernakoju, rytė patraukiau į miškų ūkį. Čia sutikau netoli mūsų téviškės gyvenusią Sadūnienę, kuri mane per mišką palydėjo į Chutor Kliną. Ten susitikau su savaisiais.

Kai nuėjau pas komendantą, jis paimė mano dokumentus ir pasakė, kad tapau tremtiniu, ir be jo leidimo niekur išvykti negalėsiu. Nukreipė įsibarbinanti Kraslago geležinkelio Nižniaja Poima-Karabula (Transsibiro magistralės atšaka).

(Bus daugiau)
Spaudai paruošė Stanislovas ABROMAVIČIUS

Šauliai Felikas ir Viktoras Kuckailiai

Kovų su lenkais dalyvis šaulys Felikas Kuckailis gimė 1866 metų kovą Seinų apskrityje, Leipalingio valsčiuje, Mikalinos kaime. Turėjo šešis margus žemės. Buvo vedęs Marcelę Bubnelytę. Augino du sūnus – Viktorą ir Zigmą bei tris dukteris: Juzę, Anelę ir Oną. Iš mažyčio žemės lopinėlio negalejo išmaintinti šeimos, tad vertėsi amatu: mūrijo krosnis, statė namus.

„Felikas Kuckailis, kad ir kaimietis, ne inteligentas, tačiau buvo lietuvis patriotas, ką įkvėpė ir savo vaikams. Jo sūnus Viktoris pirmose tvėrimosi Lietuvos valstybės dienose išėjo savanoriu į Lietuvos kariuomenę ir ten pasižymėjo kaip kariškis. Isigalėjus neutralėj zonoj lenkų plėšikams, Felikas Kuckailis kartu su savo sūnumi Viktoru įsirašė į Lietuvos šaulius būdamas arti šešių dešimtų metų ir dalyvavo ne viename susirėmimine su tais plėšikais. Likviduojant lenkų plėšikų lizdus Sventijanskos kaime ir Varviškės, Kapčiamiesčio valsč., jis ir sūnus žuvo nuo plėšikų kūlikų“, – rašė Leipalingio 108-ojo šaulių būrio valdyba Lietuvos šaulių sąjungai pateiktoje žuvusio Felikso Kuckailio biografijoje.

Tai atsitiko 1923 metų kovo 23-iąją. Labai vaizdžiai tos dienos įvykiai aprašyti apybraižoje „Tėvas greta sūnaus kaunasi“, išspausdintoje 1934 metais

„Kario“ žurnale: „Leipalingio valsčiuje yra nedidelis Mikalinos kaimelis. Pažiūrėjės į jo paprastumą, į sunkų gyvenimą, niekuomet netikėtum, kad šiame vargų suspaustame lietuviškame kaimelyje plaktų narsi lietuviškoji širdis.

Buvo gražus 1923 metų pavasaris. Saulutė meiliai bučiavo sustingusią žemelę; sniegas tirpo, tačiau dzūkų ūkininkas netaisė žagrės, kaip paprastai pavasariui atejus, bet valė šautuvą. (...)

Rytą, kai vyturėlis giedojo tekančiai saulei himną, trys šaulių grupės jau buvo toli per naktį nužygavusios ir užemusios poziciją prieš lenkų partizanus. Viena grupė, ltn. Urbelio vadovaujama, kurioj buvo ir Kuckailiai: tėvas su sūnumi, ištvirtino palei Baltosios Ančios žiotis, kur buvo daugybė lenkų partizanų. Antroji grupė už Ančios, palei Bugiedos kaimą, ir trečioji leit. Berovaldovaujama, palei Varviškės kaimą, netoli lenkų partizanų lizdo. (...)

Dulksta, kaip viesulas, Ančios žiočių kalnai, kulkų draskomi. Ltn. Urbelis, pasidėjės prie kryžiaus kulkosvaidži, be paliovos šaudo. Šalia leitenanto guli Kuckailis Feliksas, tasai senas ir ijugės karys, ir negailestingai šaudo. Kulkosvaidis nutilo. Leitenantas apsilypė kraujais. „Pirmyn!“, „Valio!“ – pasigirdo silpnas leitenanto balsas ir nutilo. Niekas jo komandos negirdėjo, niekas neklasė. Kulkosvaidininkai gulėjo visi sužeisti. Tik vienas Viktoras griausmingai pakartojo ltn. Urbelio komandą ir, kaip viesulas, šoko į priekį, bet susvyravo ir, kaip negailestingos rankos pakirstas ąžuolas, krito. Iš krūtinės tryško šiltas kraujas. Galinges „Valio!“ išsiveržė iš šimto krūtinės ir Ančios šlaitais toli toli nuaidėjo, pasiekdamas virpančias motinų širdis. Senis Kuckailys šliaužė pasiimti sūnų. Sūnus gulėjo kruvinas, laikydamas rankoje šautuvą.

Tėvas, užsidėjės sūnų ant pečių, šliaužė atgal. Trinktelėjo šūvis ir seisis Kuckailys, apsikabinės sūnų, krito kovos lauke.

Irvėl antra šaulių ataka. Sprogo granatos. Dūmų ir dulkių debesys draikėsi po žemę. Bet dabar nei aukštai kalnai, nei srauni Ančia, nei lenkų kulkos nesulaikė narsaus lietuvio. Lenkų partizanai bėgo. Ataka pavyko. Saulė bučiavo nugalėtojų veidus. (...)

Leipalingio kapinėse, pačiame gale, yra nežymus kapelis, ant kurio yra paaprastas kryžius. Ten guli palaidotas ltn. Urbelis, Kuckailiai, tėvas su sūnumi, dar vienas šaulys ir keturi kareiviai, 1923 metų pavasarį garbingai žuvę dėl tėvynės.“

Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris, Nepriklausomybės kovų dalyvis Viktoras Kuckailis gimė 1895 metų lapkričio 19 dieną Seinų apskrityje, Leipalingio valsčiuje, Mikalinos kaimē. Tėvai – Felikas Kuckailis ir Marcelė Bubnelytė. Kai kūrėsi Nepriklausoma Lietuva, 1919 metų sausio 1 dieną Viktoras Kuckailis įstojo savanoriu į jos kuriamą Lietuvos kariuomenę. Tarnavo 1-ajame pėstininkų DLK Gedimino pulke, 1-ame batalione, 2-oje kuopojė. Dalyvavo kovose su bolševikais, bermonininkais ir lenkais. Išatsargą paleistas 1921 metų spalio 25 dieną.

Viktorui Kuckailiui sugrįžus į téviškę, kurioj buvo ir Kuckailiai: tėvas su sūnumi, ištvirtino palei Baltosios Ančios žiotis, kur buvo daugybė lenkų partizanų. Antroji grupė už Ančios, palei Bugiedos kaimą, ir trečioji leit. Berovaldovaujama, palei Varviškės kaimą, netoli lenkų partizanų lizdo. (...)

1923 metų birželio 13 dieną Leipalingio miestelio kapinėse perlaidoti Varviškės mūšyje žuvę šauliai Viktoras Kuckailis ir jo tėvas Felikas Kuckailis, Antanas Kvedaravičius, taip pat 11-ojo pėst. Vilniaus pulko ltn. Aleksandras Urbelis ir, spėjama (*Leipalingio bažnyčios mirimo metrikų knygoje išrašų apie palaidotus 11-ojo pulko karius nera – G. L.*), kariai Jonas Grabauskas, Jono (gimės 1901 metais Marijampolės apskritys Kalvarijos valsčiaus Kumečių kaime), Kostas Repečka, Juozo (gimės 1901 metais Ukmergės apskritys Kurklių valsčiaus Padvarninkų kaime), Mikas Giedra (gimės 1901 metais Tauragės apskritys Tauragės valsčiaus Joniškių kaime).

Krašto apsaugos ministerijos Karių savanorių komisija 1931 metų vasario 3 dienos posėdyje pripažino žuvusijį Viktorą Kuckailį Lietuvos kariuomenės kūrėju savanoriu. Jis (po mirties) buvo apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėju savanorių medaliu, kurį įteikė jo motinai Marcelei Kuckailienei.

Savanorio ir šaulio motinai Marcelei Kuckailienei 1923 metais buvo paskirta 8 hektarai žemės iš buvusio Mikalinos dvaro, buvo mokama mėnesinė 68 litų pensija. M. Kuckailienė mirė 1951 metų vasario 26 dieną.

1931 metų birželio 24 dieną, minint Šaulių sąjungos dieną, paskelbtas ntarimas „Apdovanoti žuvusius dėl Lietuvos nepriklausomybės šaulius ir partizanus, pasižymėjusius tévynės gynimo ir Šaulių sąjungos kūrimo darbe“.

Šaulių žvaigždės ordinais apdovanoti ir Dainavos krašte žuvę šauliai Felikas ir Viktoras Kuckailiai.

1931 metų gruodžio 12 dieną surengtame iškilmingame Leipalingio valsčiaus Sankonių šaulių būrio posėdyje Šaulių žvaigždės ordiną perduotas Marcelei Kuckailienei.

Nepriklausomos Lietuvos metais Leipalingio šaulių namuose Varviškės mūšyje žuvusiemis pagerbtii įrengtos atminimo lentos, kuriose išrašytos žuvusijų pavardės. 1938 metais šaulių Felikso ir Viktoro Kuckailių pavardės išrašytos Kauno Karo muziejaus kovose už Lietuvos Nepriklausomybę žuvusijų kriptoje, marmuro lentoje.

2011 metų birželio 11 dieną Leipalingyje (Druskininkų savivaldybė) vyko renginys, skirtas paminėti 1923 metų kovo 23 dieną Varviškės mūšyje žuvusiemis Lietuvos kariuomenės kariams ir Šaulių sąjungos nariams. Parapijos klebonas, kun. Paulius Marčiulionis aukojo šv. Mišias už Varviškės mūšyje žuvusius Lietuvos kariuomenės karininkus, karius ir šaulius. Vėliau šaulių rikiutė atidavė pagarbą bei buvo padėta gėlių prie paminklo (pastatytas 1928-aisiais, atstatytas 1989-aisiais) žuvusiemis kovose už Lietuvos laisvę.

Po pamaldų renginio dalyviai vyko į Leipalingio miestelio kapines, kur buvo šventinamas paminklas. Jame iškalta: „Žuvę kovoje už Lietuvos Laisvę 1923 m. kovo 23 d. Varviškėje šauliai: Felikas ir Viktoras Kuckailiai, Juozas Kvedaravičius, 11-ojo pėstinių Vilniaus pulko kariai: ltn. Aleksandras Urbelis, eiliniai: Mikas Giedra, Jonas Grabauskas, Juozas Reveikis, Kostas Repečka“.

Druskininkų kuopos Jovaišių šaulių būrio vadas Aleksandras Kuckailis papasakojo, kad sumanymas pastatyti paminklą žuvusiemis Varviškės kautynėse šauliams ir kariams kilo 2010 metais. 1923 metais mūšyje su lenkais žuvę šauliai Felikas ir Viktoras Kuckailiai – Aleksandro Kuckailio giminaičiai. Iniciatyvai pritarė ir kaunietis Ignas Kuckailis, kurio senelis Feliksas ir dėdė Viktoras Kuckailiai žuvę šiame mūšyje. Akmenys paminklo statybai surinkti iš Mikalinos kaimo laukų. Tai tarsi simbolis, nes 1923-aisiais žuvę tėvas ir sūnus Kuckailiai gyveno Mikalinos kaime.

1989 metais užrašytoose Onos Miiliuviene (Kuckailytės) (1905–2000), Felikso, prisiminimuose „Apie 1920–

1923 metų Lietuvos savanorių kovas Leipalingio apylinkėse“ pasakojama: „Gal 1919 metais per Naujuosių metus mano vyresnis brolis Viktoras Kuckailis, raginant Leipalingio bažnyčios klebonui Juodviršiui (jis kvietė jaunuolius eiti savanoriais į Lietuvos kariuomenę, sakė, kad bus dvarai išdalinti, jiems bus duota žemės, miško ir visa kita, kas bus reikalinga iškūrimui, skelbė tai per pamokslą bažnyčioje, grįžus po karo taip ir darė), išvyko savanorių į kariuomenę ir tarnavo I pulke, II kuopojė, Ibatalione, kuris stovėjo Šiauliuse. Tarnavo trejus metus.

Po to, kai lenkai iš neutralios zonos ėmė puldinėti Lietuvą, visur kūrėsi Šaulių sąjunga. Mano tėvas Felikas Kuckailis bei vyresnis brolis Viktoras Kuckailis (iš Mikalinos kaimo) įstojo į šią sąjungą. Valžia davė jiems ginklų. Reikėjo atremti lenkų puldinėjimus, plėškavimus. Guronių kaime savo namuose lenkai nužudė Visocką. Paliepio kaime kardais sukapojo 5 Lietuvos kareivius. Atjojo apie 80 lenkų ir tuos 5 kareivius nukankino. Kai lietuvių atvyko kareivių lavonu paminti, tai juos paguldė ant baltų paklodžių ir nufotografavo, kad galėtų pasaulyui parodyti kaip žauriai lenkai elgiasi Lietuvoje.

1923 metų kovo 21 dieną atėjo Lietuvos kariuomenės batalionas iš Merkinės. Ėjo per Leipalingį, Mikaliną, Valančiūnus, Smališkę. Ruošesi išvyti lenkus iš Varviškės. Varviškėje lenkai turėjo ginklų sandėlį. Tada kariuomenė ir šauliai (iš Mikalinos buvo 12 šaulių) pradėjo eiti į Varviškę. Kovo 22-osios ryte nudūrė vieną sargybinį lenką ir sekmingai priėjė arčiau, atidengė ugnį į Varviškę. Sudėgė visas kaimas. Daug lenkų žuvo, jie pradėjo plaukti per Nemuną (ties Sventijanskui ir Varviškė). Lietuviai žuvo 7, iš jų 3 šauliai: tėvas Felikas Kuckailis, jo sūnus Viktoras Kuckailis, ir, rodos, Kvedaravičius iš Neliubonių k., taip pat 4 lietuvių kareiviai, manoma, kad vienas dingo be žinios.

Po mūšio kariuomenė sugrįžo į Leipalingį, o žuvusius ten paliko. Mūsų kaimo šauliai grįžę pasakė, kad žuvę tėvas ir brolis. Nežinojome, kur ieškoti jų kūnų. Klausinėjome visuose kaimuose – gal kas žino, kas matė. Jonionių kaimo (čia gyveno mano sesuo su savo vyru) vyrai gaudė Nemunu plaukiančius lavonus, bet neatpažino mano tėvo ir brolio.

(keliamas į 7 ps.)

2018 m. balandžio 6 d.

Tremtinys

Nr. 13 (1275)

7

Šauliai Felikas ir Viktoras Kuckailiai

(atkelta iš 6 psl.)

Gal po poros mėnesių Leipalingyje mano giminaitis Vikcius Mikelionis (iš Diržų kaimo) man pasakė, kad jam prisiapnavo, kad jie guli Igorkojant kalno. Aš tai pasakiau klebonui. Jis liepė eiti ten jų ieškoti. Žmonės patarė nueiti pas batalionovadą. Nuėjau. Papasakoju. Batalionovadas paraše laiškelį kuopos vadui Krivonyse. Nunešiau. Tada jis pasiėmė 3 kareivius ir liepė eiti kartu su juo ir man. Nuėjome į Sventijanską. Prięjė prie kryžiaus, kur žuvo pirmas leitenantas Urbelis, man liepė palaukti, o jis su kareiviais nuėjo į kaimą. Sugrįžę kareiviai atsi-vedė 2 virus ir visi grįžome į Krivonių kaimą. Kuopos vadasspasakė, kad rytoj vyksime pa- imti žuvusių šaulių. Kitą dieną aš, jaunesnis brolis Zigmas ir šaulio iš Neliubonių tėvai nu- važiavome į Krivonis. Čia išėdo 4 kareiviai, pervažiavome per Ančią, po to miškais nuvažiavome į Varviškę. Ten kareiviai liepė mums palaukti, o jie nuėjo. Grįžę pasakė, kad važiuosime į Igorką. Varviškėje sustojome ties tiltu. Kareiviai buvo tilto viduryje, o mes už jų. Iš kitos tilto pusės (tiltas 3–4 metrai) atėjo gražiai kariškai apsirengusių 11 lenkų. Mūsų vadas pasakė, kad norime pa- siimti savo šaulius. Lenkai pa- reiškė, kad vienų šaulių neati- duosime, pasiimkite ir kareivius, ir be karstų neati duosime. Norėjome eiti prie žuvusių kapo, bet visų neleido. Tik pasakė, kad panelė gali eiti pažū- rėti. Nuėjau viena, gal už 25 metrų ant kalnelio ir pamačiau, kad ten yra didelis kapas. Vėl grįžau prie savo kareivių, išsi- skirstėme. Mes parvažiavome namo. Kaimo žmonės jau buvo ir vainikus nupynę, galvojo, kad parvešime.

Kitą dieną vėl nuėjau pas bataliono vadą Leipalingyje (man buvo 18 metų) ir viską papasakoju. Vadas patylėjės pasakė, kad kareiviu neimsi-

me. Tada nuėjau pas viršaitį Juozą Volungevičių (iš Mižonių kaimo). Nieko jis man ne- pasakė. Buvo ketvirtadienis. O šeštadienį po pietų atėjo pas mus į namus Antanas Šimanskas ir pasakė, kad darytume karstus, nes šiandien važiuo- sime paimti. Kareiviams padarė karstus Mižonyse, Vil- kanastruose, Leipalingyje ir Didžiasalyje. Neliubonių kai- mas padarė karstą savo šau- liui Kvedaravičiui. Mes tévui ir broliui taip pat.

Idėję karstus į vežimą, aš, brolis Zigmas ir kaimynas Savickas nuvažiavome į Krivonis. Aš ir Savickas likome Krivonyse, o 3 kareiviai nuvažiavo į Igorką. Iškasė 7 kūnus. Jie buvo uždengti šiaudais – šeši eilėje, o vienas ant visų kojų paguldytas. A. Šimanskas ir dar vienas vyras išardė maišus, pakijo po šonais ir taip iškeldavo į karsto. Paskui karstus aplaistė karboliu (skysčiu). Ibažnyčią įnešė pirmiausiai vyresni, uždėjo ant katafalko, o 3 kareivius neštuais atnešė ir pas- tate jam iš šonų (neše kareiviai). Žmonių buvo nedaug. Su procesija nulydėjo karius į kampus. Pakinkytus juodus arklius vedė kareiviai: vienas iš vienos pusės, kitas iš kitos pusės, paėmė už apynasrių.

Grojo orkestras. Nuvežė prie tos pačios duobės. Pirmiausia išeido vyresniji atskiroje duo- bėje, o paskui 3 karius į šaulių duobę. Po to užkasė.

Tais pačiais metais vaistiniukas A. Laukaitis surinko aukų ir davė mano mamai 600 litų, o iš Neliubonių tiems žmonėms – 300 litų. Vėliau paskyrė pensiją mano mamai – 70 litų kas mėnesį. (...)

1931 metais mus ir Neliubonių Kvedaravičius pakvietė atvykti į Sankonių kaimo Dabruko sodybą. Čia atvažiavo iš Kauno kažkokis vyresnis kariškis. Mamai įsegė už tévą Šaulių žvaigždę, o už sūnų savanori – du medalius. Sakė, kad sūnaus Šaulių žvaigždę idės ir paverdė įrašys Kauno Karo muziejuje, po Gedimino stulpais. Kiekvienais metais birželio 13 dieną iš bažnyčios eida- vo procesija į šaulių kapus.

Parengė Gintaras LUČINSKAS

Skelbimai

Balandžio 14 d. (šeštadienį) 12 val. Kuršėnų sveikatingumo centro salėje (J. Basanavičiaus g. 7, 2 aukštė) įvyks LPKTS Kuršėnų filialo ataskaitinis rinkiminis susirinkimas – konferencija. Dalyvaus choras „Tremties varpai“. Turėkite nario pažymėjimą, galésite sumokėti nario mokesčių. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Balandžio 14 d. (šeštadienį) 13 val. Gargždų kultūros centre įvyks LPKTS Klaipėdos ra- jono filialo ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Tremtinys
ISSN 2029-509X

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,

Tel. (8 37) 323 204

El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

www.lpkts.lt

Leidėjas Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių sąjunga

Įmonės kodas 300032645
Ats. sask. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365

AB „SEB“ bankas

Spausdino spaustuvė
UAB „Morkūnas ir Ko“,
Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai

Tiražas 1700 egz.

Kaina
0,61 euro

Ilsėkitės ramybėje

Danutė Smalytė-Janeliūnienė
1935–2018

Gimė 1935 m. Radviliškyje, Šiaulių aps. 1948 m. ištremta mama su trimis vaikais. I Lie- tuvą grįžo 1958 m. Apsigyveno Radviliškio r. Sukūrė šeimą. Užaugino sūnų.

Palaidota Šeduvo kapinėse.
Užjaučiame sūnų ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas

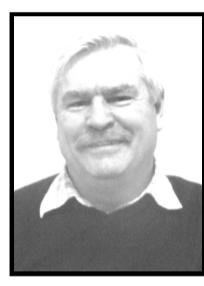

Vacys Beniušis
1952–2018

Gimė tremtinių šeimoje Krasnojarsko sr. Bolšoj Ulujaus r. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Gyveno Klaipėdoje. Dirbo Klaipėdos namų statybos kombinate. Augino du sūnus ir dvi dukteris. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę aktyviai dalyvavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos veikloje. Buvo aktyvus, draugiškas ir mylimas.

Palaidotas Klaipėdos Lébartų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame mamą Bronislavą, žmoną Neringą, dukteris Ingridą ir Gitaną, sūnus Irmantą ir Robertą.

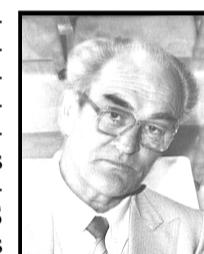
Zigmundas Ramanauskas
1932–2018

Gimė Kaune. Gyveno Šventojoje. 1941 m. ištremtas į Altajaus kr. Mokėsi Bijsko pedagoginiame institute, išgijo fizikos ir matematikos pedagogo specialybę. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo Lentvaryje ir Trakuose mokytoju, vėliau Pedagogų moksliniame tyrimo institute, Lietuvos pedagogų kvalifikacijos kėlimo institute. Socialinių mokslų daktaras. Docentas. Vadovavo LPS „Bočiai“ Trakų bendrijai, buvo partnerystės Trakai–Reinė komiteto narys.

Palaidotas Trakų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame jo gimines ir artimuosius.

LPKTS Trakų filialas

Izabelė Vilkienė
1920–2018

Gimė Prankiškių k. (dabar – Klebiškių k. Prie- nų sav.) Mokėsi Prienlaukio pradinėje mokykloje. Ištekėjo už eigulio Viktoro Vilkio. Užaugino dukterių Danutę. Po Vilkų šeimos gyvenamuoju namu įrengtoje slėptuvėje buvo įkurtas Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės vado Jono Valentos-Čempiono štabo būstinių. Vilkai buvo pagrindiniai rėmėjai, o Izabelė dar ir rysininkė. 1949 m. Vilkų sodyba buvo išduota, čekistų apsupta. Čempionas, sunaikinęs štabo dokumentus, nusišovė, Vilkų sodyba buvo apiplėsta, Vilkienę baudėjai mušė tol, kol neliko gyvybės ženklių. Po kiek laiko atsigavusi buvo gydoma kaimynų. Vėliau laukė sunkus benamės gyvenimas. Už aktyvią veiklą apdovanota Lietuvos atsargos karininkų sąjungos Laisvės kovų didžiojo kryžiaus ordinu ir atkurtos Tauro apygardos vadodėkos raštu.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį, vaikaičius ir artimuosius.

Bendražygiai

Užjaučiame

Išėjus į Amžinybę Irkutsko sr. Tiretės r. tremtinei, buvusiai Rokiškio filialo pirmininkai Zofijai Vandai Makuškaitei-Gončarukienei (1930–2018), nuoširdžiai užjaučiame sūnų Viktorą, vaikaičius Viktorą ir Vidmantą, seseris Ele- na, Oną, Janiną, gimines ir artimuosius.

LPKTS Rokiškio filialas

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

Partizanų alėja Kaune bus!

2019 metų vasario 16-ąją minėsime 70-ąias Lietuvos laisvės kovos sajūdžio tarybos Deklaracijos pasirašymo metines. Deklaraciją pasirašė LLKS Tarybos Prezidiumo pirmininkas Jonas Žemaitis-Vytautas bei Tarybos nariai: Aleksandras Grybinas-Faustas, Vytautas Gužas-Kardas, Juozas Šibaila-Merainis, Bronislovas Liesis-Naktis, Leonardas Grigonis-Užpalis, Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Petras Bartkus-Žadgaila.

1999 metais LR Seimas, įvertindamas Deklaracijos reikšmę Lietuvos valstybės tēstinumui, priėmė LR įstatymą dėl LLKS Tarybos 1949 metų vasario 16 dienos Deklaracijos. Įstatymas nustatė šio dokumento statusą Lietuvos Respublikos teisės sistemoje – pripažino jį kaip Lietuvos valstybės tēstinumui reikšmingą teisės aktą. 2010 metais Lietuvos laisvės kovos sajūdžio tarybos Deklaraciją pasirašiusiems aštuoniems partizanams suteiktas signataro statusas.

Minint šią sukaktį, itin svarbią vals-tybingumo išsaugojimui, būtų simbolis-ka Lietuvos širdyje įamžinti visas parti-zanų apygardas, iš kurių vadai atvyko į Minaičių pasirašytį Deklaracijos. Lietu-vos laisvės kovų dalyviams šis projektas yra ypač svarbus, nes paminklų kompo-zicijos, įamžinančios visas partizanų apygardas vienoje vietoje, Lietuvoje vis

dar nėra. Atskiros apygardos yra jam-žintos jų veikimo centruose. Kaune šią datą tikimės paminėti Senosiose kapinėse atidarydami Partizanų alėją – baigdamis 2010 metais pradėtą darbą, jamžinant Lietuvos motinų skausmą, išleidus vaikus ginti Tėvynės laisvę, irvisas Lietuvoje veikusias partizanų apygardas.

2010 metais LPKTS iniciatyva ir aukotojų lėšomis Kauno senosiose kapinėse (Ramybės parke) pastatytas paminklas Kovotojų už Lietuvos laisvę Motinoms. Projekto autoriai: skulptorius Vidmantas Gylikis, architektai Jonas Anuškevičius ir Vytenis Izokaitis, kartu paruošė ir Partizanų alėjos projektą, kuri vestų nuo Vytauto prospekto paminklo Kovotojų už Lietuvos laisvę Motinoms link, pro Kauno tremties ir rezistencijos muziejų, tačiau dėl lėšų stokos ir biurokratinės kliūčių šis projekto etapas nebuvo įgyvendintas.

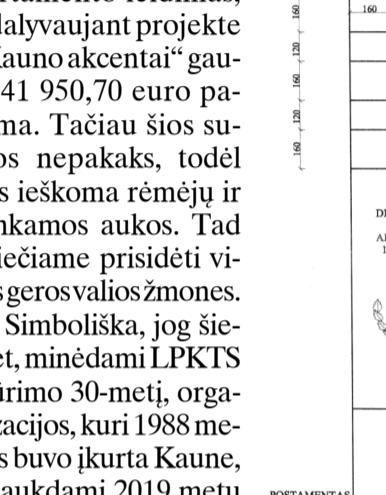
Šiais metais jis pagaliau pajudėjo iš mirties taško. Alėja bus 2 metrų pločio, 83 metrų ilgio, ją sudarys 10 stelų: viena įvadinė ir devynios, kuriose bus išrašyti partizanų apygardų pavadinimai bei veikimo metai. Greta stelų bus pasodinti ąžuolai. Stelos – rūdinto lakštinio plieno, su dvigubo kryžiaus plokštė.

plėto, su dvigubo kryžiaus plokšt. Kaip sakė LPKTS valdybos pirminkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė, šis darbas buvo vienas svarbiausių: „2010

metais aktyviai įsijungusi į LPKTS veiklą, nuolat girdėjau tuometinių vadovų dr. Povilo Jakučionio ir šviesios atminties Antano Lukšos bei Jūratės Elžbietos Marcinkevičienės kalbas apie šį projektą. Daugybė metų jo nepavyko igyvendinti – vis trukdydavo biurokratinės kliūtys – Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos neišdavė leidimo, nesisekė rasti lėšų. Tačiau jausdama moralinį įpareigojimą testi ši darbą, LPKTS valdyba nenulei-

do rankų ir projektas pajudėjo – jau gautas Kultūros paveldo departamento leidimas, o dalyvaujant projekte „Kauno akcentai“ gauta 41 950,70 euro parama. Tačiau šios sumos nepakaks, todėl bus ieškoma rėmėjų ir renkamos aukos. Tad kviečiame prisidėti vi-sus geros valios žmones.

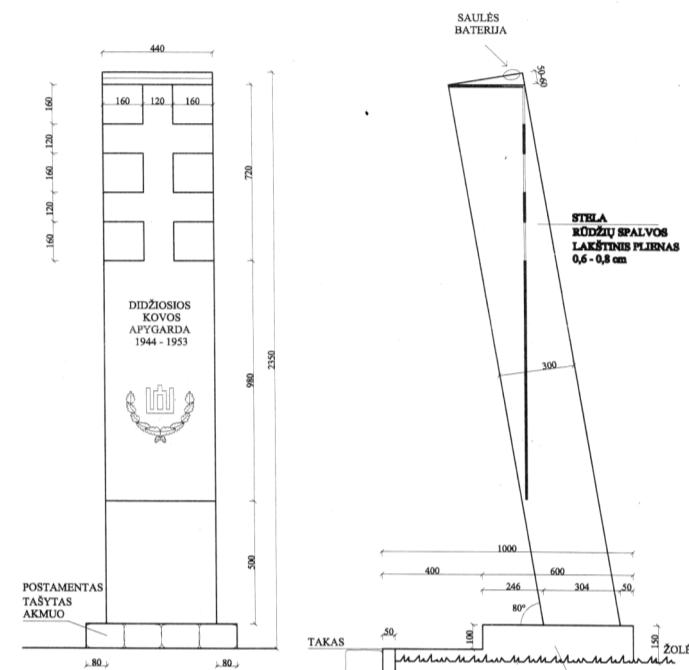
Simbolika, jog šie met, minédami LPKTS įkūrimo 30-metį, organizacijos, kuri 1988 metais buvo įkurta Kaune, ir laukdami 2019 metų vasario 16-osios, kai minėsime Lietuvos lais-

vės kovos sajūdžio tarybos Deklaracijos pasirašymo jubilieju, ateities kartoms galėtume padovanoti tokią svarbią dovaną,“ – sakė valdybos pirmmininkė.

Norintieji paaukoti Partizanų alėjos Kaune statybai, lėšas galite pervesti į Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sajungos sąskaitą LT53 7044 0600 0810 3591, AB „SEB bankas“ banko kodas 70440.

Dėkojame už Jūsų gerumą!
„Tremtinio“ inf.

Skirkite du procentus gyventojų pajamų mokesčio LPKTS

Mielieji,

Noriu dar kartą padėkoti už jūsų aktyvų darbą ir visokeriopą paramą Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sajungai. Tik paramos ir projektų, kuriuose dalyvaujame, dėka galime vykdyti veiklą: organizuoti renginius, statyti ar atstatyti paminklus, bunkerius, leisti knygas, organizuoti konferencijas, seminarus, minėjimus.

Jūs ir jūsų artimieji, deklaruodami pajamas iki gegužės 1 dienos, turi galimybę 2 procentus gyventojo pajamų mokesčio (GPM) paramą skirti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungai ar konkretiųjų LPKTS filialui.

Norėdami skirti 2 procentus GPM paramą LPKTS, galite tai padaryti pri- siūlę per elektroninį banko prieiga

užpildę prašymo formą (FR0512) bei
iraše mūsu rekvizitus:

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga,

Laisvės al. 39, Kaunas.
Įmonės kodas 300032645,
PVM mokėtojo kodas LT100
001097819.

Arba pasirinktam LPKTS filialui:
Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių
sąjungos (išrašyti miestą) filialas.

Šie 2 procentai GPM jums papildomai nieko nekainuoja, nes jie skiriami iš jūsų jau sumokėto gyventojų pajamų mokesčio, kuris, nepaskirtas konkretųjų organizacijai, liks biudžete.

*Kviečiame skirti 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio dalį
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungai*

 <p>LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TRETIMINIU SAJUNGA</p> <p>Viešo viešo archyvo ženkliavimų kodas</p> <p>1 Mokesčio identifikacijos numeris (azymenos kodas)</p> <p>3V Varčės V A R D E N I S</p> <p>4 Adressas J U S V A D R E S A S</p> <p>PRĄŠYMAS PERVESTI PAJAMŲ MOKEŠČIO DALĮ PARAMOS GAVĒJAMS IR (ARBA) POLITINĖMS PARTIJOMS</p> <p>5 Mokesčinės laikotarpis 2 0 1 7 6S Mokesčio dalis skirto paramos gavėjams ☐ 6A Atsiaskaitos mokesčio dalis skirto paramos gavėjams ☐ 7S Mokesčio dalis skirto (Galite pažymėti tik vieną laukelį) politinėms partijoms ☐ 7A Atsiaskaitos mokesčio dalis skirto politinėms partijoms ☐ 8 Papildomai laipčiai skaičius</p> <p>Eilės Nr. E1 Gavėjo tipas** E2 Gavėjo identifikacijos numeris (kodas) E3 Mokesčio dalies pasiskirtis****</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;">1</td> <td style="width: 10%;">2</td> <td style="width: 10%;">3</td> <td style="width: 10%;">0</td> <td style="width: 10%;">0</td> <td style="width: 10%;">3</td> <td style="width: 10%;">2</td> <td style="width: 10%;">6</td> <td style="width: 10%;">4</td> <td style="width: 10%;">5</td> <td style="width: 10%;">L</td> <td style="width: 10%;">P</td> <td style="width: 10%;">K</td> <td style="width: 10%;">T</td> <td style="width: 10%;">S</td> </tr> </table> <p>2 3 4 5 6 7</p> <p>* Pažymėtus 6S ir (ar) 7S laukelių, mokesčio dalis bus perivedama į šamele pralynėtių paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms mokesčio dalis nebėbus perivedama. ** Pažymėtus 6A ir (ar) 7A laukelių, mokesčio dalis bus perivedama į paramos gavėjus mokesčio dalis nebėbus perivedama. *** Gavėjo tipas: 1 - politinė partija, 2 - paramos gavėjas. **** ES laukelių užpildomas, kai pagedžiajamas mokesčio vertė, turi būti išskirtas, arba politinė partija, koks tikslus jis turi, paraudoti skirtama mokesčio dalį. Žiūrėmas gavėjo programos, meno ar sporto kolektyvo, padalinio, baltinių grupės, paruošimo komiteto, kai pagedžiajamas mokesčio vertė, turi būti išskirtas ir daugiau kaip 2 skaičiumi. ES laukelių užpildomas, kai mokesčio dalis tems patems paramos gavėjams ir (ar) politinėms partijoms pagedžiajama skirti iki 1 metus. Žiūrėmas laikotarpis negali būti ilgesnis nei 5 metai, pradedant skaičiuoti nuo metų, išlygęs 5 laukelyje.</p>	1	2	3	0	0	3	2	6	4	5	L	P	K	T	S	<p>F R O 5 1 2 V e n s i a 0 3</p> <p>Forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos priemonės vadovaujančios pareigūnų ženklavimu, 2003 m. vasario 7 d. (įsakymo Nr. V-45 2010 m. rugpjūčio 20 d. (įsakymo Nr. VA-15 redakcija))</p> <p>Pridėti VM darbuotojės</p>
1	2	3	0	0	3	2	6	4	5	L	P	K	T	S		
<p>2 Telefonus 8 6 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0</p> <p>3P Pavertės P A V A R D E N I S</p>	<p>5 6 7 8 9 X</p>															

Dėkojame už Jūsų gerumą!
LPKTS